

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

MID-APRIL EXAMINATION 2024-25

MARATHI

MARKING SCHEME

Class : X
Date : 16.04.2024

Duration : 1 Hrs
Max. Marks : 25

विभाग अ – (वाचन व आकलन)

प्रश्न 1 :- (आकलन) अपठित गद्यांश :- (2)

- 1 ब दुसऱ्यांसाठी
- 2 क वैराण वाळवंटे
- 3 ड नापीक जमीन

(आ) उतान्याच्या आधारे पुढील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा:- (3)

- 1 जंगलात माणूस जितकी कमी लुडबूड करेल तितके निसर्गाचे चक दुरुस्त करण्याची संधी मिळेल.
- 2 त्यागमय जीवन जगणाऱ्या वृक्षांना लेखकाने सत्पुरुषाची उपमा दिली आहे.
- 3 बेसुमार वृक्षतोडीमागील घरे बांधण्यासाठी व जळणासाठी ही कारणे वरील उतान्यात आली आहेत.

विभाग – ब (व्याकरण)

प्रश्न 2 खालील वाक्यांचे प्रकार ओळखा – (3X1=3)

- 1 विधानार्थी वाक्य
- 2 केवलप्रयोगी / उद्गारार्थी वाक्य
- 3 कुशलला दिलेली शिक्षा अमान्य आहे.

प्रश्न 3 समानार्थी शब्द लिहा :- (1)

- 1 लगेचच

प्रश्न 4 विरुद्धार्थी शब्द लिहा :- (1)

- 1 निंदा

प्रश्न 6 खालील वाक्प्रचारांचा वाक्यात उपयोग करून पुन्हा लिहा:- (4X1=4)

(गोडी लावणे, उसंत न मिळणे, बरबाद होणे, आक्षेप नोंदविणे)

- 1 ब्रिटिशांनी अत्यावश्यक वस्तूवर कर लावल्यावर भारतीय नेत्यांनी त्यावर आक्षेप नोंदविला.

- 2 दिवाळीत आईला कामातून अजिबात उत्संत मिळाली नाही.
- 3 अतिवृष्टीमुळे सगळी पिके बरबाद झाली.
- 4 हसतखेळत गणित शिकवून जोशी सरांनी मुलांमध्ये गणिताची गोडी लावली.

विभाग क – (पाठपुस्तकावर आधारित)

प्रश्न 1 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा:— (कोणतेही दोन) (2X3=6)

- 1 भिक्षेक—याने त्या शाली विकल्या आणि दोन दिवस पोटभर खाल्लं शालीच्या शोभेपेक्षा पोटाची आग फार वाईट हे त्याचे म्हणणे फार योग्य होते,कारण त्याच्या अंगावर शाल पाहून त्याला कोणीही भिक्षा दिली नसती.
- 2 अग्निमाजि पडे बाळू । माता धावें कनवाळू ।।
तैसा धावे माझिया काजा । अंकिला मी दास तुझा ।।
या ओळींचे भावसौंदर्य स्पष्ट करा
संदर्भ – वरील ओळी अंकिला मी दास तुझा या कवितेतील असून संत नामदेव हे कवी आहेत.
भावसौंदर्य – आगीमध्ये पडलेल्या बाळाला वाचवण्यासाठी दयाळू आई जशी धावते तसा देवा मी तुला शरण आलेला तुझा सेवक भक्त आहे. मी संसाराच्या आगीत होरपळतो आहे . मला यातून सुखरूप बाहेर काढ. तू माझी आई आहेस व मी तुझे बाळ आहे.
- 3 रा. ग. जाधव हे प्राज्ञ पाठशाळेत विश्वकोशाचे अध्यक्ष म्हणून रुजू झाले होते. कृष्णा नदीच्या काठावर त्यांचे निवासस्थान होते. एके दिवशी त्यांच्या खिडकीतून त्यांना एक दृश्य दिसले थंडीच्या कडाक्यात एक बाई मासे पकडण्याचे काम करीत होती आणि टोपलीमध्ये असलेले तिचे मूल थंडीने कुडकुडत रडत होते. लेखकाला ते दृश्य बघवले नाही. त्यांनी पाचपन्नास रुपयांच्या नोटा व शाल त्या बाईला दिली या प्रसंगातून लेखकांची संवेदनशीलता जाणवते.

विभाग ड (लेखन)

प्रश्न 4 खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा :- (1X5=5)

1 विषयाची निवड	—	1
2 विषयज्ञान	—	1
3 उदाहरणे, म्हणी , वाक्प्रचार यांचा प्रयोग	—	2
4 समारोप / शेवट	—	1

::::::::::::: समाप्त ::::::::::::::